



سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور



جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۰۸
شماره: ۱۴۰۰/م/۲۴۶/۲۵۷۱
پیوست -----

جناب آقای دکتر محمد مخبر
معاون اول محترم رئیس جمهور

موضوع: مخاطره جدی برای باغ گیاهشناسی ملی ایران

با سلام و احترام

به استحضار می‌رساند باغ گیاهشناسی ملی ایران با قدمتی بیش از ۵۳ سال وظیفه ارزشمند حفاظت از گونه‌های گیاهی را به عهده داشته و با جای دادن بیش از ۴۰۰۰ گونه گیاهی در ۲۲ قطعه باغ و در گلخانه‌های آن و حفظ بیش از ۴۳۰۰ گونه از گیاهان انحصاری و در معرض خطر انقراض در بانک ژن منابع طبیعی ایران و صدها هزار نمونه از تمامی گونه‌های گیاهی ایران و سایر کشورهای منطقه در هرباریوم مرکزی ایران و استقرار یکی از گسترده‌ترین و پیچیده‌ترین شبکه آزمایشگاهی پژوهشی تنوع زیستی کشور نقش به‌سزایی در حفظ منابع ژنتیکی و گونه‌های در معرض خطر انقراض کشور را ایفا می‌نماید. این باغ یکی از منحصر بفردترین پروژه‌های حفاظتی در خاورمیانه و یکی از بهترین‌ها در دنیاست. با این نوع حفاظت که از نوع خارج از رویشگاه محسوب می‌شود کوشش می‌گردد تا برای پایه‌هایی از گیاهانی که در طبیعت به دلایل مختلف از جمله تغییرات اقلیمی، تغییرات کاربری و ... در حال از بین رفتن هستند امکان ادامه حیات فراهم شود.

جانمایی باغ گیاهشناسی در اراضی چیتگر در منتهی علیه غرب تهران که در آن زمان جزو حریم شهر محسوب می‌شد به این علت بود که باغ محصور محیط‌های طبیعی نظیر پارک تازه تاسیس چیتگر، عرصه‌های مرتعی میدان تیر چیتگر و اکوسیستم طبیعی شیب جنوبی البرز مرکزی باشد. با توسعه شهر تهران به سمت غرب متاسفانه عملاً محیط‌های طبیعی جای خود را به محیط‌های شهری دادند. علیرغم این تحولات محیطی با توجه به اینکه هنوز پهنه‌ای که باغ گیاهشناسی ملی ایران در آن مستقر است به عنوان پهنه زیست محیطی و پژوهشی محسوب می‌شود و مورد دست اندازی قرار نگرفته است امکان مدیریت برای این شرایط که هنوز قابل تحمل است فراهم می‌باشد. متاسفانه اخیراً پیرو توافق شهرداری تهران و بنیاد تعاون ارتش از قرار معلوم این حریم با شکسته شدن دیگر مصون نخواهد ماند. و از قراین چنین بر می‌آید شرکت تعاونی مسکن ارتش درصدد بلند مرتبه‌سازی و تغییر کاربری در اراضی شمالی مشرف به باغ برآمده است که اگر اتفاق بیفتد قریب به یقین این سرمایه ملی به دلایل زیر در معرض انهدام کامل خواهد بود که اصلاً قابل بخشش و گذشت نخواهد بود:

۱- طی سال‌های گذشته و به ادعان مسئولین و کارشناسان امر، ساخت برج‌های بلندمرتبه در منطقه ۲۲ تهران، علت بحران شدید آب در سفره‌های آب زیرزمینی بوده که منشأ تغذیه چاه‌های این موسسه و فضای جنگلی اطراف بوده و مشکلات عدیده‌ای را برای فراهم کردن آب برای گیاهان باغ گیاهشناسی ملی ایران پدید آورد بطوری که آبدهی چاه‌های

آدرس: اتوبان تهران - کرج، خروجی پیکان شهر، انتهای خیابان بیست متری دوم، بلوار موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، صندوق پستی ۱۱۶-۱۳۱۸۵، تلفن: ۴۴۷۸۷۲۸۲-۵، دورنگار: ۴۴۷۸۷۲۲۳، پست الکترونیک: info@rifr-ac.ir

آن از ۲۰۰ لیتر در ثانیه به ۹۰ لیتر کاهش پیدا کرده است. در این راستا، دستگاه‌های نظارتی و حاکمیتی نظیر وزارت نیرو، سازمان بازرسی کل کشور و سازمان برنامه و بودجه پیگیر رفع کمبود آب برای این پروژه هستند. حال اگر این ساخت و ساز در حریم این باغ اتفاق بیفتد به علت بهم خوردن سیستم هیدرولوژی این پهنه، دچار بحران جبران‌ناپذیری برای قدرت آبدهی چاه‌ها که همین الان هم دچار چالش جدی هستند خواهد شد.

۲- شرق مسیل وردآورد، بخش جنوبی بزرگراه حکیم و بخش شمالی مترو تهران- کرج پهنه محیط زیستی و پژوهشی غرب تهران محسوب می‌شود که باغ گیاه‌شناسی ملی ایران و پارک جنگلی چیتگر و مهمترین موسسات پژوهشی ملی کشور (واقع در بلوار پژوهش) در آن قرار دارند که هم از نظر ارزش‌های محیط زیستی و همچنین حاکمیتی دارای اهمیت راهبردی هستند و استقرار یک مجموعه مسکونی پر تراکم و ارتفاع بلند سبب ایجاد یک منظر شهری نامتجانس و زشت در اطراف باغ خواهد بود و از آنجا که باغ گیاه‌شناسی ملی ایران همیشه مورد بازدید مسئولین کشوری، مهمان‌های خارجی و مردم عزیز کشور ما هست، اشراف این برج‌ها به باغ گیاه‌شناسی و محوطه سایر موسسات پژوهشی از نقطه نظر امنیتی آنها را بسیار آسیب‌پذیر خواهد کرد.

۳- استقرار این مجموعه مسکونی در حریم باغ گیاه‌شناسی ملی ایران و ایجاد ترافیک و رفت و آمد خودروها، آلودگی هوا و صدا و نور شب و سایر مزاحمت‌های فیزیکی به شدت باغ را از نقطه نظر اکولوژیک شکننده و آسیب‌پذیر خواهد کرد و چه بسا خیلی از گیاهان امکان استقرار خود و ادامه حیات را از دست خواهند داد که این مهم به هیچ وجه قابل اغماز نیست. از همه مهمتر اگر اجرای این پروژه ساخت و ساز لغو نشود مزاحمت‌ها و آلودگی ناشی از ساخت و ساز و حرکت ماشین‌آلات سنگین در اطراف باغ مطمئناً قبل از استقرار مردم در این شهرک، این باغ را از بین خواهد برد.

۴- قابل توجه آنکه این باغ به شماره ۳۶۵ در فهرست آثار ملی ثبت گردیده است (پیوست ۱) و لذا این‌گونه پروژه‌ها حداقل حریمی تا ۵۰۰ متر بر اساس تجربیات باغ‌های گیاه‌شناسی در جهان و کشورهای مختلف برخوردار هستند که باید مورد توجه مدیریت‌های شهری باشد.

۵- بر اساس تصمیمات پدافند غیرعامل این مجموعه بخصوص بانک ژن منابع طبیعی ایران که زیر مجموعه این باغ گیاه‌شناسی ملی ایران محسوب می‌شود و در داخل آن مستقر است جزو مراکز حساس و مهم طبقه‌بندی شده بوده (پیوست ۲) و ما موظف به مصون‌سازی و حفاظت از این مجموعه در برابر این‌گونه تهدیدها هستیم.

۶- شایان ذکر است که براساس طرح تفصیلی ابلاغی اولیه منطقه ۲۲، بخشی از این پهنه که در منتهی‌الیه غربی اراضی پارک چیتگر و اراضی واقع در جنوب اتوبان شهید حکیم و بالای دیوار شمالی باغ گیاه‌شناسی ملی ایران که به بلوار پژوهش ختم می‌شود و بخشی از میدان تیر چیتگر محسوب می‌شد با توجه به اهمیت این پهنه و خصوصاً حریم باغ گیاه‌شناسی ملی ایران به عنوان پهنه آموزشی (و نه مسکونی) تعریف شده بود که بعداً توسط مدیران شهرداری تهران و



جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی



سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۰۸
شماره: ۱۴۰۰/م/۲۴۶/۲۵۷۱
پیوست -----

تعاونی ارتش و با رویکرد توجه و اهمیت دادن به منافع دستگاهی، به پهنه مسکونی پرتراکم تغییر داده شده است که با اصول اولیه شهرسازی خصوصا طرح تفصیلی این منطقه و همچنین حفظ منافع ملی مغایرت اساسی دارد.

بنابراین لازم است که باغ گیاهشناسی ملی ایران که در فهرست آثار ملی ایران با شماره ثبت ۳۶۵ در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۰ ثبت گردیده و بعنوان یکی از ذخایر ملی کشور و از مراکز حساس محسوب می شود از کلیه مخاطرات و تهدیدها دور بماند تا به خوبی برای هدف کلان خود که حفظ منابع ژنتیکی ایران و کشورهای منطقه و حتی سایر نقاط جهان است نقش ایفا نماید.

پیشنهاد این مؤسسه که طی نامه ای به شهرداری محترم منطقه ۲۲ داده شده است این است که پارک چیتگر تا بلوار پژوهش ادامه پیدا کرده و ضمن توسعه فضای سبز منطقه، حریم امن محیط زیستی برای باغ گیاهشناسی ملی ایران و بلوار پژوهش که مهمترین مؤسسات پژوهشی ملی در آن قرار دارند ایجاد شود. با توجه به مراتب فوق، خواهشمند است به هر ترتیبی که ممکن است برای توقف برنامه فوق این مؤسسه را یاری فرمایید.

عادل جلیلی

رئیس مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

۲/۵